

Automaattisen ratkaisumenettelyn käyttöönottopäätös: Potilasvakuutuksen vakuutusmaksu vakuutuskauden muuttuessa

<p>Ratkaisumenettelystä vastaava If Vahinkovakuutus Oyj, Suomen sivuliike</p> <p>Ratkaisumenettely Potilasvakuutuksen vakuutusmaksu vakuutuskauden muuttuessa</p> <p>Ratkaisumenettelyn käyttöönottopäivä Otettu käyttöön ennen automaatiolainsäädännön voimaantuloa</p> <p>Päätöspäivä 31.10.2024</p> <p>Diaarinumero IF/APT/POTILAS/V/ComInd/UUDISTUS/001</p>
--

1. Päätös

Tämä päätös on julkisen hallinnon tiedonhallinnasta annetun lain (906/2019, jäljempänä tiedonhallintalaki) 28 d §:n mukainen päätös siitä, että If Vahinkovakuutus Oyj, Suomen sivuliike ottaa käyttöön automaattisen ratkaisumenettelyn koskien potilasvakuutuksen vakuutusmaksua vakuutuskauden muuttuessa.

2. Perustelut

2.1. Johdanto

If on arvioinut automaattisen ratkaisumenettelyn edellytykset tällä käyttöönottopäätöksellä. If on huomioinut arvioinnissa potilasvakuutuslaissa (948/2019), hallintolaissa (434/2003), julkisen hallinnon tiedonhallintalaissa (906/2019) sekä yleisessä tietosuoja-asetuksessa (tietosuoja-asetus, (EU) 2016/679) säädetyt edellytykset.

If katsoo seuraavaksi kuvattavilla perusteilla, että käyttöönottopäätöksen kohteena oleva ratkaisumenettely täyttää automaattisen ratkaisumenettelyn käyttöönottoa koskevat edellytykset.

2.2 Potilasvakuutuslaissa säädetyt edellytykset

2.2.1. Vakuutusmaksujen laskuperusteet (14§)

Vakuutusyhtiöllä on oltava vakuutusmaksujen laskuperusteet (maksuperusteet), joista ilmenee, miten vakuutusmaksut määrätään. Maksuperusteita on sovellettava yhdenmukaisesti kaikkiin vakuutuksenottajiin.

Maksuperusteet on laadittava siten, että vakuutusmaksut ovat kohtuullisessa suhteessa vakuutuksista aiheutuvien, odotettavissa olevien kustannusten pääoma-arvoon. Vakuutusmaksun määrittämisessä on otettava huomioon vahinkoa kärsineiden ja vakuutettujen etujen turvaavuus ja potilasvahinkoriski.

Maksuperusteita voidaan muuttaa kesken vakuutuskauden maksuperusteissa olevan teknisen virheen tai vakuutusyhtiöstä riippumattoman, ennakoimattoman ja maksutasoon olennaisesti vaikuttavan seikan vuoksi.

Vakuutusyhtiön on sovellettava maksuperusteitaan siten, että vakuutuksenottajan on mahdollista saada oikea ja riittävä kuva vakuutusmaksuunsa vaikuttavista tekijöistä.

Ifillä on potilasvakuutuksen maksuperusteet, jotka vahvistetaan vuosittain. Maksuperusteita sovelletaan yhdenmukaisesti kaikkiin vakuutuksenottajiin.

2.3 Hallintolaissa säädetyt edellytykset

2.3.1 Asian automaattinen ratkaiseminen

Hallintolain 8 b luvussa säädetään asian automaattisesti ratkaisemisen edellytyksistä.

Hallintolain 53 e §:n 1 momentin perusteella automaattisesta ratkaisusta on kyse silloin, kun viranomainen tekee asiankäsittelyn päättävän ratkaisun automaattisella tietojenkäsittelyllä ilman, että ratkaisun tarkastaa ja hyväksyy luonnollinen henkilö. Mainitun pykälän 2 momentin mukaan viranomainen voi ratkaista automaattisesti asian, johon ei sisälly seikkoja, jotka edellyttävät tapauskohtaista harkintaa, tai johon sisältyvät tapauskohtaista harkintaa edellyttävät seikat virkamies tai muu asian käsittelijä on arvioinut. Ratkaisemisen on perustuttava sovellettavan lain ja etukäteisen harkinnan perusteella laadittuihin käsittelysääntöihin.

Hallintolain 53 e §:n perustelujen (hallituksen esitys 145/2022, s. 98) mukaan automaattisesti ratkaistavia asioita ovat asiat, joiden ratkaisu voidaan johtaa riittävän yksiselitteisesti suoraan lainsäädännöstä ja tapauksen tosiseikoista. Automaattisesti voidaan ratkaista myös sellaiset asiat, joissa päätösten perustana oleva lainsäädäntö sisältää runsaastikin tulkinnanvaraisuutta, mutta viranomaisella on kyseisessä asiaryhmässä vakiintunut ratkaisukäytäntö, jonka mukaan tiettyjen piirteiden mukaiset asiat (tyyppitapaukset) ratkaistaan aina samalla tavalla.

Potilasvakuutuksen vakuutusmaksuun määrittämiseen vakuutuskauden muuttuessa ei liity tapauskohtaisen harkinnan tarvetta, eikä harkinnanvaraisia elementtejä, sillä vakuutusmaksun laskenta tehdään kaikille potilasvakuutusasiakkaille Ifin maksuperusteiden mukaisesti. Potilasvakuutuksen vakuutusmaksua koskeva automaattinen ratkaisumenettely perustuu Ifin laatiin käsittelysääntöihin. Käsittelysäännöt ohjaavat asian käsittelyä ja automaattista ratkaisemista. Käsittelysäännöt on laadittu siten, että automaattinen ratkaisumenettely johtaa kussakin automaattisesti tehdyssä laskennassa Ifin maksuperusteiden mukaiseen lopputulokseen.

Käsittelysääntöihin on määritelty rajaukset, joiden perusteella asian ratkaisu siirtyy luonnolliselle henkilölle. Rajausten taustalla on tarve huolehtia asianosaisen oikeusturvan toteutumisesta ja muutoinkin asian asianmukaisesta selvittämisestä.

2.3.2 Automaattisen ratkaisemisen oikeussuoja

Hallintolain 53 f §:n 1 momentin mukaan automaattisen ratkaisemisen edellytyksenä on, että luonnollinen henkilö, johon ratkaisu on kohdistettu, voi kaikilta osin vaatia siihen oikaisua maksutta 7 a luvun mukaisella oikaisuvaatimuksella tai siihen rinnastuvalla vaatimuksella, joka käsitellään päätöksen tehneessä viranomaisessa tai sen kanssa samaan rekisterinpitäjään kuuluvassa viranomaisessa.

Potilasvakuutuksen uudistumaksua koskevissa päätöksissä vakuutuksenottaja voi ottaa yhteyttä Ifiin ja vaatia oikaisua.

2.3.3 Automaattisesta ratkaisemisesta ilmoittaminen

Hallintolain 53 g §:n 1 momentin perusteella hallintopäätöksestä on käytävä ilmi, jos asia on ratkaistu automaattisesti, sekä tieto siitä, missä tiedonhallintalain 28 d §:ssä tarkoitettu käyttöönottopäätös on saatavilla.

Potilasvakuutuksen uudistusvakuutuskirjalle merkitään tieto siitä, että uudistus on tehty hallintolain 53 e §:ssä tarkoitetulla tavalla automaattisesti. Lisäksi vakuutuskirjaan merkitään Ifin verkkosivun osoite, josta tämä käyttöönottopäätös on saatavilla.

2.4 Tiedonhallintalaissa säädetyt edellytykset

2.4.1 Tehtäväjaon ja käsittelysääntöjen dokumentointi

Tiedonhallintalain 28 a §:n 1 momentin mukaan viranomaisen on dokumentoitava tiedonhallintalain 6 a luvussa säädettyjen velvollisuuksien toteuttamisesta vastuussa olevien henkilöiden tehtäväjako. If on dokumentoinut tehtäväjaon erilliseen asiakirjaan. Tehtäväjako määräytyy Ifin organisaatorakenteen mukaisten vastuiden ja tehtäväkuvien perusteella.

Tiedonhallintalain 28 a §:n 2 momentin mukaan viranomaisen on varmistettava, että automaattisen ratkaisumenettelyn käsittelysäännöt dokumentoidaan riittävän selkeästi ja kattavasti niin, että niiden lainmukaisuus voidaan osoittaa. Käsittelysäännöistä on käytävä erityisesti ilmi, miten ratkaisumenettelyn syrjimättömyys varmistetaan, miten asia selvitetään riittävästi ja asianmukaisesti, mukaan lukien kuuleminen sekä miten ratkaisu perustellaan tai miksi se voidaan jättää perustelematta.

If on laatinut tiedonhallintalain 28 a §:n 2 momentin mukaisen käsittelysääntödokumentaation, josta ilmenee tämän käyttöönottopäätöksen kohteena olevan automaattisen ratkaisumenettelyn toiminta. Dokumentaatiossa on kuvattu automaattisen ratkaisumenettelyn vaiheet, joilla on vaikutusta asian ratkaisuun sekä kunkin ratkaisumenettelyn vaiheen käsittelysäännöt. Käsittelysäännöissä viitataan Ifin potilasvakuutuksen maksuperusteeseen, jonka perusteella potilasvakuutuksen vakuutusmaksun määräitys vuosiuudistuksessa tehdään kaikille potilasvakuutusasiakkaille yhdenmukaisella tavalla.

Dokumentaatioissa on kuvattu automaattiseen ratkaisumenettelyyn sovellettava lainsäädäntö sekä arvioitu, miten ratkaisumenettelyn syrjimättömyys varmistetaan. Käsittelysäännöissä on myös määritelty, miten asia selvitetään riittävästi ja asianmukaisesti ja millä perusteella asianosaista ei ole tarpeen kuulla eikä päätöstä perustella. Asian ratkaisemiseen tarvittavat tiedot, tietolähteet ja tietojen hankintaan liittyvät menettelyt sekä tietojen ajantasaisuuden ja virheettömyyden varmistaminen on myös kuvattu. Dokumentaatio sisältää myös tietoa automaattisen ratkaisumenettelyn laadunvalvonnasta sekä tietoturvallisuustoimenpiteitä koskevien vaatimusten toteuttamisesta.

Tiedonhallintalain 28 a §:n 2 momentin mukaisen käsittelysääntödokumentaation sisällön lainmukaisuus on tiedonhallintalain 28 a §:n 3 momentin mukaisesti tarkastettu ja dokumentaatio on hyväksytty. If säilyttää hyväksyttyä käsittelysääntödokumentaatiota vähintään viisi vuotta automaattisen ratkaisumenettelyn käytöstä poistamista seuraavan kalenterivuoden alusta lukien, kuten tiedonhallintalain 28 a §:n 3. momentissa edellytetään.

Tiedonhallintalain 28 a §:n 4 momentin mukaisesti If on varmistanut, että laaditun käsittelysääntödokumentaation sekä asian ratkaisemiseen käytettävien tietojärjestelmien toteutusten perusteella voidaan vähintään viiden vuoden ajan asian ratkaisemisesta osoittaa, millä käsittelysäännöillä yksittäinen asia on ratkaistu automaattisesti.

2.4.2 Laadun varmistaminen, laadunvalvonta ja virhetilanteiden käsittely

Tiedonhallintalain 28 b § mukaan viranomaisen on varmistettava ennen automaattisen ratkaisumenettelyn käyttöönottoa ja menettelyä käytön aikana muutettaessa, että menettely vastaa tiedonhallintalain 28 a §:n 2 momentissa tarkoitettua dokumentaatiota eli menettelystä laadittuja käsittelysääntöjä. Lisäksi viranomaisen on varmistettava, että automaattisesti laadituissa asianosaiselle annettavissa asiakirjoissa käytetään hyvää kieltä ja että laadun varmistamisen keskeiset toimenpiteet on dokumentoitu.

Tiedonhallintalain 28 c §:n mukaan viranomaisen on valvottava automaattisesti ratkaistavien asioiden laatua ja sisällöllistä virheettömyyttä. Säännöksessä on myös säädetty riskienhallinnasta sekä havaittujen virheiden korjaamiseen liittyvän menettelyn suunnittelemisesta.

Tämän käyttöönottopäätöksen kohteena olevaan automaattiseen ratkaisumenettelyyn noudatettavat laadunvarmistuksen ja -valvonnan toimintatavat on dokumentoitu ja laadunvarmistuksesta sekä -valvonnasta vastaavat henkilöt on määritelty.

If on ennen automaattisen ratkaisumenettelyn käyttöönottoa varmistanut, että menettely vastaa laadittuja käsittelysääntöjä testaamalla menettelyä kattavasti. Lisäksi If on varmistanut, että automaattisesti laadittavat asiakirjat perustuvat hyvään kielenkäyttöön.

If on dokumentoinut, miten automaattisen ratkaisumenettelyn laatua valvotaan käyttöönoton jälkeen. Laadunvalvontaa toteutetaan muutostilanteiden yhteydessä toteutettavien kattavien testausten lisäksi valikoimalla satunnaisotannalla joitakin vakuutuksia manuaaliseen tarkasteluun. Mahdollisten virhetilanteiden käsittelyä koskevat menettelyt on suunniteltu ja dokumentoitu.

2.4.3 Tiedottaminen

If tiedottaa tiedonhallintalain 28 e §:ssä tarkoitetulla tavalla asioiden automaattisesta ratkaisemisesta, automaattisen ratkaisumenettelyn käytön perusteista ja muista asiakkaan oikeuksien kannalta keskeistä tiedoista verkkosivuillaan osoitteessa www.if.fi/automaattinen-ratkaisumenettely. Sivulla julkaistaan myös tämä käyttöönottopäätös.

2.4.4 Tietojen käyttö

Tiedonhallintalain 28 f §:n mukaan viranomaisen on riskiarvioinnin perusteella varmistettava, että automaattisessa ratkaisemisessa hyödynnettävien tietojen ajantasaisuus ja virheettömyys varmistetaan asianmukaisin teknisin toimenpitein.

If on arvioinut automaattisessa ratkaisemisessa hyödynnettävien tietojen ajantasaisuutta ja virheettömyyttä riskiarvioinnilla ja toteuttanut tarpeelliseksi arvioidut tekniset toimenpiteet, jotka edistävät asiankäsittelyssä hyödynnettävien tietojen laatua.

Potilasvakuutuksen vakuutusmaksua laskettaessa vakuutuskauden muuttuessa käytetään Ifin vakuutustenhoidonjärjestelmien tietoja, mikä varmistaa tietojen ajantasaisuuden ja virheettömyyden.

2.5 Tietosuojalainsäädäntö

If käsittelee henkilötietoja tietosuojasäännösten, muun lainsäädännön ja Ifin tietosuojaselosteen mukaisesti (www.if.fi/henkilotietojen-kasittely). Tietosuojasääntelystä ei kuitenkaan seuraa lisävaatimuksia tälle prosessille, koska tämä automaattisen ratkaisumenettelyn prosessi kohdistuu vain yritysasiakkaisiin.

3. Käyttöönottopäätöksen perusteena olevat asiakirjat

Luettelo käyttöönottopäätöksen perusteena olevista asiakirjoista:

- Tiedonhallintalain 28 a §:n 2 momentissa tarkoitettu käsittelysääntödokumentaatio
- Tiedonhallintalain 28 a §:n 1 momentissa tarkoitettu tehtäväjakodokumentti
- Tiedonhallintalain 28 b §:n 3 momentissa tarkoitettu laadunvarmistamista ja tiedonhallintalain 28 c §:n 2 momentissa tarkoitettu laadunvalvontaa koskeva dokumentaatio

Yllä mainitut asiakirjat sisältävät liikesalaisuuden alaista tietoa (laki viranomaisen toiminnan julkisuudesta (621/1999) 24 § 1 mom. 20 kohta).

4. Säilytysaika ja muutoksenhaku

Jos automaattinen ratkaisumenettely poistetaan käytöstä, If säilyttää tämän käyttöönottopäätöksen sen jälkeenkin vähintään viiden vuoden ajan. Määräaika alkaa poistamista seuraavan vuoden alusta (tiedonhallintalaki 28 d § 3 mom.).

Tähän käyttöönottopäätökseen ei saa hakea muutosta (laki oikeudenkäynnistä hallintoasioissa 6 § 2 mom).

Päätöksentekijä:

Henkilövakuutuksen tuote- ja hinnoitteluyksikön johtaja, Jarkko Kantoluoto

Lisätietoja automaattisen ratkaisumenettelyn käytöstä ja yhteystiedoista:

www.if.fi/automaattinen-ratkaisumenettely